

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

አልማው ወሌ

ዓለ. መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- አቶ ፈለቀ ሊቤ- ቀረበ

ተጠሪ፡- የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ የስነ- ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ዐ/ህግ- አልቀረበም

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል

ፍ ር ድ

በስር ከፍተኛ ፍ/ቤት በአሁኑ የሰበር ተጠሪ ከሳሽነት በቀረበው ክስ የአሁኑ አመልካች 3ኛ ተከላሽ የነበረ ሲሆን ከቀረቡባቸው ሁለት ክሶች ለዚህ የሰበር ክርክር መነሻ የሆነው በ3ኛው ክስ የተላለፈበት የጥፋተኛነት የቅጣት ውሳኔ ነው። የአሁኑን አመልካች ጨምሮ በስር 2ኛ፣9ኛና 14ኛ ተከላሾች ላይ የቀረበባቸው 3ኛ ክስ ፍሬ ቃሉ በአ/ፌ/ዲ/ሪ/የወንጀል ህግ አንቀጽ 32(1) (ሀ)፣33 እና 407(1) እና (2) የተደነገገውን በመተላለፍ 2ኛ ተከላሽ የጠምባሮ ወረዳው ግብርናና ገጠር ልማት ጽ/ቤት ምክትል ሀላፊ፣ 3ኛ ተከላሽ የወረዳው ውኃ ሀብት ጽ/ቤት ሀላፊ፣9ኛ ተከላሽ የወረዳው ግብርናና ገጠር ልማት ጽ/ቤት ዋና ሀላፊ፣14ኛ ተከላሽ የግል ኮንትራክተር ሆነው በሚሰሩበት ወቅት 2ኛ ተከላሽ በቁጥር 1727/ፈ-126/99 በቀን 28/3/99 ዓ/ም እና በቁጥር 2030/ፈ-126/99 በቀን 23/3/99 ዓ/ም በተጻፉ ደብዳቤዎች ተሰርቶ ላልተጠናቀቀ ለባዳ ምንጭ ግንባታ ከተያዘው በጀት ብር 90,699.94 ላይ ብር 60,466.83 ያለ አግባብ ወጪ ሆኖ እንዲከፈል ለወረዳው ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት ህገ ወጥ ትዕዛዝ በመስጠቱ፤ 9ኛው ተከላሽ በቁጥር 81/ፈ-126/99 በቀን 14/05/99 ዓ/ም በተጻፈ ደብዳቤ ቀደም ሲል በ2ኛ ተከላሽ ህገ ወጥ ድርጊት ሲከፈል የቀረውን ብር 30,000 ላልተሰራ ስራ እንዲከፈል ለወረዳው ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት ህገ ወጥ ክፍያ እንዲፈጽም ትዕዛዝ በመስጠቱ፤14ኛ ተከላሽም ከ2ኛ፣ከ3ኛ እና ከ9ኛ ተከላሾች ጋር በመመሳጠር በማመሳከሪያ ሰነዶች በሶስት የተለያዩ ቀናት በድምሩ ብር 90,466.83 ላልተሰራ ወይም ላላተጠናቀቀ ስራ ያለ አግባብ የመንግስትና የህዝብ ገንዘብ በመወሰዱ፣3ኛ ተከላሽም የአሰሪው መ/ቤት ሀላፊ ሲሆን ከማንም እና ከምንም በላይ ከፍተኛ ሀላፊነት እያለው ላልተሰራ ስራ ወይም ላላተጠናቀቀ ስራ ክፍያ እንዲፈጸም በማመቻቸቱ ሁሉም ተከላሾች ወንጀል ለመስራት በማቀድ እና በማሰብ ለራሳቸው ወይም ሌላ ሰው ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት ወይም ለማስገኘት በዋና ወንጀል አደራጊነት እና በልዩ ተካፋይነት በፈጸሙት በስልጣን ያለ አግባብ የመገልገል የሙስና ወንጀል ተከሰዋል የሚል ነው።

ተከላሹም የእምነት ክህደት ቃሉን ሲጠየቅ ወንጀሉን አለመፈጸሙንና ጥፋተኛ አለመሆኑን ክዶ በመከራከሩ የሥር የከምባታና ጠምባሮ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት የከላሽን ምስክሮች በመስማትና

ተከላሽ ያቀረባቸውን የሰነድ ማስረጃዎች በመመርመር በሰጠው ውሳኔ ተከላሹ በመከላከያ ማስረጃነት አንዱ ያቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ በቁ/ጠወ/አስም/ 372/99 በቀን 3/04/99 የወረዳው ውኃ ጽ/ቤት ሀላፊ ሆኖ በውክልና እንዲሰራ የተጻፈለትን ደብዳቤ ሲሆን ለክሱ መነሻ የሆነው የባዳ ምንጭ ግንባታ ውል ደግሞ የተደረገው በ27/3/99 በመሆኑ ውሉ ሲደረግ ተከላሽ ሀላፊነት ላይ አልነበረም።

በውሉ መሰረት 1/3ኛ ክፍያ ተከላሹ የጽ/ቤቱ ሀላፊ ሆኖ እንዲሰራ ከመወከሉ በፊት የተፈጸመ ቢሆንም ቀሪ ክፍያ ግን መፈጸም ያለበት ስራው ከተጠናቀቀ በኋላ መሆን ሲገባው ተከላሹ ከተወከለ በኋላ ላልተሰራ ስራ ከውሉ ስምምነት ውጪ በ25/4/99 ብር 30,233.30 እና በ26/4/99 ብር 30,000 በድምሩ 60,233.30 ክፍያ ተፈጽሟል። ስለሆነም የውክልና ማስረጃው አግባብነት የለውም፤ እንዲሁም ተከላሽ ያቀረባቸው ሌሎች ድብዳቤዎች ማለትም በቁ/ጠወ/ው/4/26/99 በቀን 17/12/99 እና በቁ/307/ጠጠ-35 በቀን 27/2/2000 የተጻፉት የኦዲት ውጤት ከታወቀ በኋላ ከሀላፊነት ለመሸሽ ሲል የጻፉቸው ስለሆኑ ከጉዳዩ ጋር አግባብነት የላቸውም በማለት በወ/ሀ/ 32(1)ሀ፣33 እና 407(1)(ሀ)ስር ጥፋተኛ ነው ሲል ወስኗል።

ቅጣትን በሚመለከት የቅጣት ርክርድ አልቀረበም በሚል በሁለት አመት ጽኑ እስራት እና በብር 500 መቀጮ እንዲቀጣ ወስኖበታል።

ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በበኩሉ ተከላሽ ያቀረበውን ይግባኝ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ/195 (1) መሰረት የሰረዘ ሲሆን የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎትም በከፍተኛው ፍርድ ቤት ውሳኔም ሆነ በጠ/ፍ/ቤቱ ይግባኝ ሰሚ ችሎት ትዕዛዝ ላይ የተፈጸመ የህግ ስህተት የለም ሲል የአመልካችን አቤቱታ ውድቅ በማድረግ አመልካች የሰበር አቤቱታውን ለዚህ ችሎት አቅርቧል።

አመልካች በዋናነት ያቀረበው የቅሬታ ነጥብም፡- ላልተሰራ ስራ ወይም ላልተጠናቀቀ ስራ ክፍያው እንዲፈጸም ያዘዘው የወረዳው ግብርናና ገጠር ልማት ጽ/ቤት ሀላፊ ሲሆን ክፍያውን የፈጸመው ደግሞ የወረዳው ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት ነው። ነገር ግን የወረዳው ውኃ ሀብት ጽ/ቤት ፈጸመ ተብሎ አንድም የተጠቀሰ ድርጊት በሌለበት አመልካች ሁኔታዎችን አመቻችቷል በሚል ብቻ የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ የተላለፈብኝ በአ/ፌ/ዲ/ሪ/የወንጀል ህግ አንቀጽ 2፣23(2) እና 32 (1) ሀ-ሐ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች የሚቃረን በመሆኑ ውሳኔው መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት የተፈጸመበት ነው የሚል ነው።

ተጠሪው በበኩሉ አመልካች ላቀረበው ቅሬታ በሰጠው መልስ ያልተሰራውን ወይም ያልተጠናቀቀውን የባዳ ምንጭ ውኃ ፕሮጀክት በሀላፊነት የሚያስገነባውና የሚቆጣጠረው አመልካች በሀላፊነት የሚመራው የውኃ ሀብት ጽ/ቤት ሲሆን አመልካች ስራው ያለበትን ደረጃ የማወቅ ዕድል እንደነበረው ባቀረብናቸው የሰውና የጽሁፍ ማስረጃዎች አስረድተናል። ስለሆነም አመልካች ላልተሰራ ወይም ላልተጠናቀቀ ስራ ክፍያ እንዲፈጸም ሁኔታዎችን ያመቻች በመሆኑ የተላለፈበት የጥፋተኝነትም ሆነ የቅጣት ውሳኔ በአግባቡ ስለሆነ በስር ፍ/ቤቶች ውሳኔ ላይ የተፈጸመ መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት የለም በማለት ተከራክሯል።

አጠቃላይ የክርክሩ ሂደት ከዚህ በላይ እንደተገለጸው አጥሮ የቀረበ ሲሆን እኛም ላልተሰራ ወይም ላልተጠናቀቀ ስራ ክፍያ እንዲፈጸም አመልካች ሁኔታዎችን አመቻችቷል በሚል 32(1)ሀ፣33 እና 407(1)ሀ ስር ጥፋተኛ ነው ተብሎ የቅጣት ውሳኔ የተላለፈበት በአግባቡ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ ይዘን ክርክሩን እንደሚከተለው መርምረናል።

በክፍተኛው ፍ/ቤት ቀርበው ከተሰሙት የተጠሪ ምስክሮች አመሰካክር የተጣራው ፍሬ ነገር ስራው አልተሰራም ወይም አልተጠናቀቀም በሚል ለክሱ ምክንያት በሆነው የባዳ ምንጭ ግንባታ ለኮንትራክተሩ ያለ አግባብ ክፍያ የተፈጸመ መሆኑን፣ ክፍያው እንዲፈጸም ደግሞ ትዕዛዝ የሰጠው የወረዳው ግብርናና ገጠር ልማት ጽ/ቤት ምክትል ሀላፊ መሆኑንና ክፍያውን የፈጸመው ደግሞ የወረዳው ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት መሆኑን ነው። ከዚህ በተጨማሪ ከኮንትራክተሩም ጋር ስለ ስራው ውል የገባው የወረዳው ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት መሆኑ በስር ከ/ፍ/ቤት በፍሬ ነገር ደረጃ የተረጋገጠ ጉዳይ ነው። በዚህ ውል መሰረት ለኮንትራክተሩ ከጠቅላላው የውል ገንዘብ ውስጥ 1/3ኛው ውሉ በተገባበት ጊዜ ሲከፍል አመልካች በወረዳው ውኃ ሀብት ጽ/ቤት ሀላፊ እንዳልነበረም የተረጋገጠ ጉዳይ ነው።

አመልካች የውኃ ጽ/ቤት ሀላፊ ሆኖ በሰራባቸው ጊዜያትም ለምንጩ ግንባታ ቀሪ ክፍያዎች እንዲከፈሉ ለፋይናንስ ትዕዛዝ ስለመስጠቱ የተረጋገጠ ፍሬ ነገር አይደለም። ሆኖም ተጠሪው አመልካች ለተፈጸመው ህገ ወጥ ክፍያ ሁኔታዎች አመቻችቷል የሚለው የስራው ባለቤት የአመልካች መ/ቤት በመሆኑ የስራውን መጠናቀቅና አለመጠናቀቅ ሁኔታን የመከታተልና የማወቅ ሀላፊነት አለበት በሚል ነው። ይህንን የተጠሪ ክርክር ደግሞ አመልካች ጥፋተኛ ነው ከተባለበት የወንጀል አንቀጽ 32 (1)(ሀ)፣33 እና 407 (1)(ሀ) አንጻር መመርመር ተገቢነት አለው።

በዚህ በተጠቀሰው ወንጀል ህግ አንቀጽ መሰረት ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ የማይገባ ጥቅም ለማግኘት ወይም ለመስገኘት ወይም በሌላ ሰው መብት ወይም ጥቅም ላይ ጉዳት ለማድረስ በማሰብ የተሰጠውን ሹመት ወይም ስልጣን በግልጽ ተግባር ወይም በግድፈት ያለ አግባብ የተገለገለበት እንደሆነ በሥልጣን ያለ አግባብ መገልገል ወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ የሚቀጣ ሲሆን እነዚህ በአንቀጽ የተገለጹ ሁኔታዎች ስለመኖራቸው ደግሞ በፍሬ ነገር ደረጃ ሊረጋገጥ ይገባል።

ተጠሪው ምንም እንኳን ገንዘቡ በህገ ወጥ መንገድ እንዲከፈል አመልካች ሁኔታዎችን አመቻችቷል ቢልም አመልካች በተከሰሰበት የወንጀል ህግ አንቀጽ መሰረት የማይገባ ጥቅም ለማግኘት ወይም ለመስገኘት ወይም በሌላ ሰው መብት ወይም ጥቅም ላይ ጉዳት ለማድረስ የተሰጠውን ሹመት ያለ አግባብ ስለመገልገሉ በቀጥታም ሆነ ቀጥታ ባልሆነ መንገድ በመላ አሳቡና አድራጎቱ በወንጀሉ ድርጊትና በሚሰጠው ውጤት ሙሉ ተካፋይ በመሆን ድርጊቱን የራሱ ያደረገ ስለመሆኑ የተረጋገጠ አንድም ነገር የለም።

ይህ ሆኖ ሳለ አመልካች የውኃ ሀብት ጽ/ቤት ሀላፊ በመሆኑ ብቻ በስልጣን ያለ አግባብ ስለመገልገሉ የሚያረጋግጡ ፍሬ ነገሮች በሌለበት ደግሞ ጥፋተኛ ነው ብሎ የቅጣት ውሳኔ ማስተላለፍ ከወንጀል ህጉ ዓላማና ግብ ውጪ ስለሆነ የስር ፍ/ቤቶች በ3ኛ ክስ አመልካች ጥፋተኛ ነው ሲሉ የሰጡት የውሳኔ ክፍል መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት ያለበት ሆኖ አግኝተናል ። በመሆኑም የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. የከምባታ ጠምባሮ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በመዝገብ ቁጥር 03201 በቀን 15/03/2002 ዓ/ም በዋለው ችሎት በሰጠው ውሳኔ በ3ኛ ክስ በአመልካች ላይ ያስተላለፈበት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ ክፍል እንዲሁም የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 35038 በቀን 25/6/2002 በዋለው ችሎት የሰጠውን የትዕዛዝ ክፍል እንዲሁም የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 38944 በቀን 24/10/2002 በዋለው ችሎት የሰጠውን የትዕዛዝ ክፍል በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ/195 (2) (ለ)(1) መሰረት ሽረናል።
2. አመልካች ከቀረበበት 3ኛ ክስ በነጻ እንዲሰናበት ወስነናል። የመቀጮ ገንዘብም ከፍሎ እንደሆነ ሊመለስለት ይገባል ብለናል። ስለሆነም በስር ፍ/ቤት ቀርቦበት ከነበረው 2ኛ ክስም በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 141 መሰረት መከላከል ሳያስፈልግ በብይን መሰናበቱን መዝገቡ ስለሚያመለክት በሌላ ወንጀል የማይፈለግ ከሆነ ከሚገኝበት የማረሚያ ቤት ተቋም እንዲለቀቅ ትዕዛዝ ይጻፍ ብለናል።

መዝገቡ የተዘጋ ስለሆነ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ዮ